

"Man hade kunnat sätta på skådespelarna säckväv och göra ett par flätor. Men vi kände att ska vi göra det ska vi fan göra det", säger KICKI ILLANDER och EVA VON BAHR, kostymör respektive maskör för "Arn".

Läderbrynjan som bärs av Arns vän Saladin tillverkades av en slöjdärlare i Årsta och hämtade mönster från en 1100-talshink.

Resultatet efter KICKI ILLANDER och EVA VON BAHRs jobb med kostym och mask. Nya Arn-filmerna "Arn: Riket vid vägens slut" har Sverigepremiär på fredag.

FOTO: EMMA ERIKSSON

FOTO: ERIK AAVATSMARK

De gör Arn blodig och skäggig

De köpte tyg i kilometer och lösskäggslim i hinkar. DN:s Agnes af Geijerstam har träffat kvinnorna som försökte skapa trovärdiga medeltidsmännskor i flätor, ringbrynior och lagom mycket smuts inför premiären av "Arn: Riket vid vägens slut".

Eva von Bahr och Kicki Ilander ska snart sätta sig på tåget och åka ner till Skara. Det är dagen då andra delen av "Arn" har Skara-premiär (Sverigepremiär på fredag), men just nu funderar de mest på huruvida svenska poliser kan ha blått nagellack eller Armani-kläder på den svenska och brittiska inspelningen av de nya Wallander-filmerna. Efter ett litet tag börjar ändå 1100-talet komma tillbaka, i form av ringbrynior och kamouflerade gummistövlar för Kicki Ilander, skäggproblem och smutsapplicering för Eva von Bahr.

–Vi har hjälpt till att visualisera boken och karaktärerna, säger Kicki Ilander. Alla har väl en sorts bild av Arn-böckerna, hur det var, hur de såg ut. Det stora jobbet var att hitta sin egen medeltid, jag är säker på att man kan hitta v-jeans på medeltiden om man bara letar tillräckligt länge. Vi hade säkert kunnat excellera i saker från 1100-talet som är oerhört konstiga, men det skulle bara stått i vägen för berättelsen.

I stället fick hon plocka ut en liten bit av det som fanns, modifiera lagom och sedan hålla sig till det. Inte för att kostymavdelningen bara satt och skapade i ateljén, det riktiga slitet var under inspelningen, att hålla koll på kläderna, tvätta strumpor, kånka ringbrynior. Och försöka få det att se någorlunda trovärdigt ut. Samtidigt som maskavdelningen ägnade sig

åt att svampa smuts i ansikten och applicera ärr.

–Det var svårt i början när man skulle hitta ett sätt för publiken att tro på typerna, säger Eva von Bahr. Det är små saker som gör att det ser ut som någon konstig dålig skolföreställning. Jag kan också tycka det blir mer spännande om man plockar in andra saker, till exempel något som är helt modernt, vi bestämde oss till exempel för att vi skulle ha peruker på alla kvinnorna, en sorts stora hittepåfrisyrer med jättemycket flätor.

KOSTYMFILM HÖR något paradoxalt till de filmgenrer som åldras allra mest. Det är bara att tänka på "Ivanhoes" tidiga åttiotalsfrisyrer och skillnaderna mellan Robin Hoods nittiotial i form av Kevin Costner och Errol Flynnns trikåklädda version från 1938. Samtidigt är man som betraktare betydligt mer förlåtande mot filmer som inte har för mycket med den egna verkligheten att göra.

–Det var mycket lättare i scenerna som spelades in i Marocko, säger Kicki Ilander. Då blev det mer saga i en vacker öken, det handlar inte om oss. Men så fort det blir folk som springer runt bland några björkar blir det svårt.

”

När man ska göra Micke Nyqvist medeltid, så vet man att alla kommer sitta och tänka: "ja där är Micke Nyqvist i peruk."

–Och man är dessutom otroligt mycket mer förlåtande mot amerikanska skådespelare i peruk och skägg, fortsätter Eva von Bahr. Det är ingen som skriver "Brad Pitts peruk var kanske inte så bra" men när det blir svenska skådisar, när man ska göra Micke Nyqvist medeltid, så vet man att alla kommer sitta och tänka: "ja där är Micke Nyqvist i peruk".

Oavsett hur mycket böcker med

rekonstruktioner av medeltidskläder det än finns, hur mycket folk lägger ner på att försöka se ut som på "riktigt" finns det ytterligare problem. Har man någon gång bevittnat ett medeltidslav (eller besökt Medeltidsveckan i Visby) förstår man hur nära det komiska saker kan hamna.

–Jag såg bilder på folk som hade sytt sina grejer för hand i absurdum, vävt sitt tyg och hela midvitten, men ändå ser man på det och tänker "det där ser ut som en rörmokare i Alingsås", säger Kicki Ilander och fortsätter:

–Vi hade till exempel en dräktforskare som hade tittat på den här tiden, efter föreläsningen sa hon att "jag hoppas verkligen att jag får se lite smidiga, fasta, fina vader". Och då kände man bara, oj, det får verkligen inte bli män i klänning och kalasbyxor, det går bara inte. Det kanske hade varit jätterätt för tiden om de hade sprungit runt i sina smidiga vader, men ha Arn i kalasbyxor, det går inte.

ATT FÖRSÖKA BEHÅLLA bilden av den stilige hjälten och hans vackra kärleksobjekt mitt i all smuts och lera var inte heller helt enkelt för Eva von Bahr:

–De var säkerligen så smutsiga

att man knappt kunde se dem på den här tiden, men man ska också kunna känna den där romantiska historien mellan Arn och Cecilia, och det är svårt om hon har solkiga underkläder.

De båda återkommer ofta till filmen "Kingdom of Heaven" och pekar på budgetskillnader mellan amerikanska mastodontfilmer och svenska diton. Ett tyg som nästan var för dyrt för en prästkåpa i Arn användes till tält i "Kingdom of Heaven". Korsriddarnas tunikor och mantlar färgades om för att sedan återanvändas av de svenska arméerna. Och även om de marockanska filmarbetarna tyckte det var ett litet charmigt projekt jämfört med "Gladiator" eller "Troja", så var det ändå hundratalstatistiker som skulle utrustas. En långträdare full av ringbrynior i plast hyrdes från ett spanskt bolag, lädvis med peruker och lösskägg beställdes från Kina. Alla uppmanades att låta de egna skäggen växa, men då och då dök det upp problem.

–Vi hade ju skäggproblemet, säger Eva von Bahr. I början har Joakim/Arn inget skägg, i Jerusalem har han lite mer, och när han kommer tillbaka har han ännu längre skägg. Till slut så har han det vi

kallar "det långa skägget". Allting planerades mycket noggrant, man satt med schemat framför sig och prickade in där han var ledig och kunde låta skägget växa. Men sen raserades allt av att inspelningsplanen behövde läggas om. Då hannade vi i situationen att med några dagars mellanrum skulle Joakim ha långt skägg, och inget skägg alls. Då blev vi tvungna att limma skägg hårstrå för hårstrå löst på honom.

MEN ÄNDÅ SÄGER BÅDA att medeltiden var betydligt lättare än att göra nutid. Även om man stöter på saker som ser fåniga ut slipper man alla sociala koder kring kläder och utseende.

–Ingen sa ju på Arn att "nej, jag passar inte i grönt", säger Kicki Ilander. Tar man ringbrynorna till exempel, de är jättetunga och obehagliga men ändå är det 99,9 procent som väljer det. Det är samma sak när man klär flickor i 1700-tal, det är ingen som säger "åh, den sitter så himla trångt, den här vill inte jag ha", det är bara "ja, du kan dra åt den lite till!" Man leker, prinsessa och cowboys, man uppfyller någons dröm på ett sätt.

AGNES AF GEIJERSTAM
agnes.af.geijerstam@dn.se 08-738 10 00